ਸੰਜੈ ਰਾਮਦਾਸ ਪਾਟਿਲ
ਬਨਾਮ
ਸੰਜੈ ਅਤੇ ਹੋਰ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5060 ਦਾ 2021)
ਸਤੰਬਰ 01, 2021
[ਐਲ. ਨਾਗੇਸਵਰਾ ਰਾਓ ਅਤੇ ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਨਗਰ ਨਿਗਮ:

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 2006 – ਨਿ. 3(2) – ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਅਨੁਚਛੇਦ 243ਟੀ – ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ, 1949 – ਧਾਰਾ 194 – ਮੇਅਰ ਦੇ ਚੋਣ ਲਈ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ – ਜੂਨ, 2021 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਧੁਲੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ – ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਕਹੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਕਤ ਨਿਗਮ ਦੇ ਮੇਅਰ ਦੇ ਪਦ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੰਗਣਾ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋ ਵਾਰ, ਉਕਤ ਨਿਗਮ ਦੇ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਤੱਥ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ – ਅਪੀਲ ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: 2006 ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਟੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਡੇਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਤੰਤਰ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ – ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 243ਟੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19(1ਏ) ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਪਰਮਿਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ – ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਟਾਂ 3 ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਲਈ 7 ਹਨ ਯਾਨੀ ਦੁੱਗਣੀ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਇਹ ਕਾਫੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਮੇਅਰ ਦਾ ਪਦ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਲਈ ਦੋ ਪਿਛਲੇ ਮਿਆਦਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਨਿਯਮ 3 ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਯੋਗ ਨਿਗਮਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ, ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਤੇ ਕੋਈ ਦੁਹਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਘੁੰਮਾਉ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ – ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰੂਲ 3 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ: ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ – ਫੈਸਲਾ: ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਣ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝੇ – ਐਕਟ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਦੂਜੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪੂਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸੁਸੰਗਤ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋ ਸਕੇ – ਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੇਲ ਖਾਣ – ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਕ "ਮੁਰਦਾ ਅੱਖਰ" ਬਣ ਜਾਵੇ – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ – ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ, 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ

ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੇਅਰ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਮੇਅਰ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1A) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਘੁੰਮਾਉ ਦੁਆਰਾ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ। [ਪੈਰਾ 13, 14]

1.2 ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ (ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 2006 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ (ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਸਮੇਤ) ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 16][654-F-G]

1.3 ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਅ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟ ਕਰੇਗੀ, ਉਪ-ਨਿਯਮ(1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ, ਉਪ-ਨਿਯਮ(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਚਿੱਠੀਆਂ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੱਢੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜੋ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹਨ। ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚਿੱਠੀਆਂ ਕੱਢਦਿਆਂ, ਉਹ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਲਾਟ ਦੇ ਡਰਾਅ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਲਾਜ਼ (ਈ) ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ ਮੇਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨੂੰ ਘੁੰਮਾਇਆ ਗਿਆ ਨਿਗਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨੂੰ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਰੇਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਕੀਮ ਜੋ ਕਿ ਹੈ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1A) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 243T ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਕਬੀਲੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸੰਖਿਆ ਦੇ 27% 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਰਗ ਸਮੇਤ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਪਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ। ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਰਾਜ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਡਰਾਅ ਰਾਹੀਂ ਅਲਾਟ ਕਰੇਗੀ, ਲਈ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਪਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ, ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ। ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਰਾਜ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਨੰਬਰ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ, ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ, ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੰਖਿਆ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ। ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਟ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਰਫ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਅਜਿਹੇ ਵਰਗ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ। ਉਪ- ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦਾ ਨਿਯਮ (2) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਰਾਇੰਗ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਟ, ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਅਜਿਹੇ ਵਰਗ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਲਾਟ ਦੇ ਡਰਾਅ ਵਿੱਚੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਵਰਗ. ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇ ਜਾਣ, ਘੁੰਮਾਏ ਜਾਣ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੇਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ। [ਪਾਰਾ 18, 19][655-E-H; 656-ਏ-ਜੀ]

1.4 ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਹਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਬਾਰੀ-ਬਾਰੀ ਨਾਲ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 20]

ਐਮ. ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕਰਨਾਟਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 38256 ਦਾ 2013 ਫੈਸਲਾ 06.01.2014 ਨੂੰ ਹੋਇਆ - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

1.5 ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਉਪ-ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ, ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਟੈਚਿਊਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪੂਰੇ ਸਟੈਚਿਊਟ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਗਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰ-ਮੁੱਖ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜੋ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸੰਗਤ ਬਣ ਸਕਣ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਹੋਰ ਧਾਰਾ "ਬੇਕਾਰ ਲੱਕੜ" ਜਾਂ "ਮੁਰਦਾ ਅੱਖਰ" ਬਣ ਜਾਵੇ। ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸਟੈਚਿਊਟ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਮੰਤਵ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 24, 31]

ਫਿਲਿਪਸ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ, ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ (1985) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 103 : [1985] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 491; ਬਾਲਾਸਿਨੋਰ ਨਾਗਰਿਕ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂਭਾਈ ਸ਼ੰਕਰਲਾਲ ਪਾਂਡਯਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (1987) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 606 : 1987 (1) ਜੇ.ਟੀ. 462; ਮੋਹਨ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘਾਨੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ 1992 ਸੁਪ. (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 594; ਸੁਲਤਾਨਾ ਬੇਗਮ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੈਨ (1997) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 373 : [1996] 9 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 707; ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (1997) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 435 : [1997] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 953; ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਬਲਕ ਕੈਰੀਅਰਜ਼ (2003) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 57 : [2002] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 387 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

1.6 2006 ਦੇ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 243T ਅਧੀਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਡੇਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਤੰਤਰ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਇਸ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਾਉਣ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਅਨੁਸਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 (1A) ਅਧੀਨ ਮੰਡੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਨਾ ਹੋਵੇ ਇਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਉਨਿਸਿਪਲ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਯੋਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਘੁੰਮਾਉਣ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ 3 ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ, ਇਹ 7 ਹਨ। ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਸਮੇਤ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 32]

1.7ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ, ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ (ਈ) ਦੀ ਇਕਾਂਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਉਸ

ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 243T ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1A) ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਲਈ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਸਮੇਂ ਤੇ, ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜੋ ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਟਰੀ ਖਿੱਚਦਿਆਂ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਲਾਟਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਗਮ ਉੱਤੇ ਨਾ ਥੋਪਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨਿਗਮ, ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਤੇ, ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਮੇਅਰ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਕੇਵਲ 9 ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਿਗਮ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 3 ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ, ਇਹ 7 ਹਨ ਭਾਵ ਦੁੱਗਣੀ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਇਹ ਕਾਫੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਮੇਅਰ ਦਾ ਪਦ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਦੋ ਪਿਛਲੇ ਟਰਮਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਂਝ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਉਪ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵੱਲੋਂ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ 12 ਨਿਗਮਾਂ ਅਤੇ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਲਾਟਰੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, 14 ਨਿਗਮਾਂ ਸਮੇਤ ਧੁਲੇ ਮਿਉਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਉਪਲਬਧ ਸਨ। ਉਕਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਲਾਟਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਟਰੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, 27 ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਨਵੇਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪਨਵੇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਨੇ 7 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 4 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਸਨ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਡਰਾਅ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਤਫ਼ਾਕ ਨਾਲ, ਲਾਟ ਦੇ ਡਰਾਅ ਵਿੱਚ, ਧੁਲੇ ਨਗਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ 7 ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਜੋ ਬਣਨੀ ਸੀ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 33][665-G-H; 666-ਏ-ਐਚ; 667-ਏ]

1.8 ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣੀ ਤੈਅ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ। ਜੇਕਰ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੇਅਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸਾਰੇ ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਘੁੰਮਾਵ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਸਨ। ਪਰੰਤੂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਵਲ 9 ਨਿਗਮਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਅਨੁਚਛੇਦ 243T ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1A) ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। [ਪੈਰਾ 34]

1.9 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਜੋ ਵਿਆਖਿਆ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਸ਼ਾ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਸ ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਦੁਹਰਾਈ ਨਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਘੁੰਮਾਵ ਦੁਆਰਾ, ਸਭ ਯੋਗ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਕ ਮੰਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦੇਵੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਮੁਹੱਈਆ ਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਰੰਤੂ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆ

ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣੇ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਕਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਚੱਕਰ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਅਤਿਰਿਕਤ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ, ਲਿਖਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਲਈ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਈ ਵੀ, ਧੁਲੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਲਾਟ ਦੇ ਪੂਲ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ, ਲਾਟ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਧੁਲੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਲਾਟ ਦੇ ਪੂਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਰੰਤ ਪਿਛਲੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੇਅਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 38, 42]

ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਕੇ. ਕੰਦਾਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (1975) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 745 : [1976] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 38; ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਬਲਕ ਕੈਰੀਅਰਜ਼ (2003) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 57 : [2002] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 387; ਬਲਰਾਮ ਕੁਮਾਵਤ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2003) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 628 : [2003] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 24; ਖੇਤਰੀ ਮੈਨੇਜਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਦੁਬੇ (1976) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 334 : [1976] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 540 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5060 ਦਾ 2021.

ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਬੈਂਚ ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 07.05.2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 14440 ਦਾ 2019 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1- ਸੰਜੇ ਸੁਧਾਕਰ ਜਾਧਵ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਧੁਲੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਈ 27ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧੁਲੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਲਈ ਮਿਆਦ [ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਜੇ.]

ਨਾਲ ਨਾਲ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5061, 5062 ਅਤੇ 5063 ਦਾ 2021

ਮਿਸ. ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਬ੍ਰਜ ਕਿਸ਼ੋਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਯਾਦਵ, ਅਮਿਤ ਭਗਤ, ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਐਸ. ਚੌਧਰੀ, ਐਨ.ਐਲ. ਚੌਧਰੀ, ਮਹੇਸ਼ ਪੀ. ਸ਼ਿੰਦੇ, ਮਿਸ. ਰੁਚਾ ਏ. ਪਾਂਡੇ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਰਾਮਕਾਂਤਰਾਵ ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਯੋਗੇਸ਼ ਬੀ. ਬੋਲਕਰ, ਸਚਿਨ ਪਾਟਿਲ, ਰਾਹੁਲ ਚਿਤਨਿਸ, ਆਦਿਤਯ ਏ. ਪਾਂਡੇ, ਜਿਓ ਜੋਸਫ, ਮਕਰੰਦ ਡੀ. ਅਡਕਰ, ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ, ਮਿਸ. ਭਾਰਤੀ ਤਿਆਗੀ, ਸੁਹਾਸ ਕਦਮ, ਮੈਸਰਜ਼ ਬਲੈਕ & ਵਾਈਟ ਸੋਲਿਸਿਟਰਜ਼, ਐਡਵੋਕੇਟ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਜੇ. ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਬੈਂਚ ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਵੱਲੋਂ 7ਵੀਂ ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 14440 ਦਾ

2019 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1- ਸੰਜੇ ਸੁਧਾਕਰ ਜਾਧਵ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਧੁਲੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਈ 27ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧੁਲੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਲਈ ਮਿਆਦ [ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਜੇ.]

ਜੂਨ, 2021 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਪਿੱਛੜੀ ਵਰਗ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਆਰਕਿਤ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਧੁਲੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਲਈ ਆਰਕਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

3. ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 7556 ਦੇ 2021, 7557 ਦੇ 2021 ਅਤੇ 7558 ਦੇ 2021 ਦੇ ਨਿਕਲੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੜੀ ਵਰਗ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਗਰ ਪਾਰਸ਼ਦਾਂ ਨੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 8870 ਦੇ 2021 ਦੀ ਅਪੀਲ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

4. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-

ਅਸੀਂ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 7556 ਦੇ 2021 ਦੇ ਨਿਕਲੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਪਰ ਧੁਲੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨਿਗਮ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਵਿੱਚ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪਾਰਸ਼ਦ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 27ਵੇਂ ਨਵੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਕਿਹੇ ਗਏ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦੋ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਜੂਨ, 2021 ਤੋਂ ਪਿੱਛੜੀ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਆਰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ 2003 ਦੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਅਗੇ, ਕਿਹੇ ਗਏ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਿੱਛੜੀ ਵਰਗ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਆਰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹੇ ਗਏ ਨਿਗਮ ਦੇ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦੋ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਆਰਕਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ।

5. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ (ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਆਰਕਿਤ) ਨਿਯਮ, 2006 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਹੋਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਤੇ, ਕਿਹੇ ਗਏ ਨਿਗਮ ਦੇ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਪਿੱਛੜੀ ਵਰਗ ਲਈ ਆਰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਿੱਛੜੀ ਵਰਗ ਲਈ ਆਰਕਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਤੱਥ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਕੋਈ ਆਰਕਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਘੁੰਮਾਵ ਨੀਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2-ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਜ਼ਾ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

6. ਅਸੀਂ ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੀ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਜ ਕਿਸ਼ੋਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਚਿਨ ਪਾਟਿਲ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਰਾਮਕਾਂਤਾਓ ਕਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਜੋ ਜਵਾਬੀ-ਮੂਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੇ ਖੰਡ (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੇਅਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ 27 ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, 1 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹੈ, 3 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਅਤੇ 7 ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 27 ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਕੇਵਲ 9 ਸੀਟਾਂ ਹੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਟਾਂ 7 ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ 3 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੁੱਗਣੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਹਨ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਪਿੱਛੜੇ

ਵਰਗ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੀ ਵਾਰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

8. ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੇਅਰ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਨੇ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਸ੍ਰੀ ਕਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਜੋ ਮੂਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਘੁੰਮਾਉ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

10. ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 2003 ਤੋਂ 2017 ਤੱਕ, ਉਕਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮੇਅਰ ਦਾ ਦਫਤਰ ਕੁੱਲ 7 ਮਿਆਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਮਿਆਦਾਂ ਲਈ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵੀ ਵਾਰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥਪੂਰਨ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

11. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 243T ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

“243T. ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ

(1) ਹਰ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਜਿੰਨੀ ਨੇੜੇ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਸ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੱਲ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਉਸੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਤਨਾ ਕਿ ਨਗਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਜਾਂ ਨਗਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁੱਲ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਤੀਹਰਾ ਹਿੱਸਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਹਰ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੱਲ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਤੀਹਰਾ ਹਿੱਸਾ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਟਾਂ ਸਮੇਤ) ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(4) ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚੇਅਰਪਰਸਨਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(5) ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (2) ਅਧੀਨ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਚੇਅਰਪਰਸਨਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ (ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ) ਲੇਖ 334 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇਗਾ।

(6) ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਗਰ

ਪਾਲਿਕਾ ਜਾਂ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚੇਅਰਪਰਸਨਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਲਈ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ।

12. ਲੇਖ 243T ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਹਰ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਜਿੰਨੀ ਨੇੜੇ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਸ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੱਲ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਉਸੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਤਨਾ ਕਿ ਨਗਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਜਾਂ ਨਗਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ (2) ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁੱਲ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਤੀਹਰਾ ਹਿੱਸਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ (3) ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਧੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਇੱਕ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ. ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਫਤਰਾਂ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਹੋਣਗੇ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ (6) ਯੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਜਾਂ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚੇਅਰਪਰਸਨਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਪੱਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ।

13. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ, 1949 (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਕਹਿਆ ਗਿਆ ਐਕਟ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਮੇਅਰ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਮੇਅਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 19 (1A) ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ:-

“19. ਮੇਅਰ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਮੇਅਰ

(1) …

(1A) ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਬਾਰੀਬਾਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ।”

14. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਹਿਆ ਗਿਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1A) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਬਾਰੀਬਾਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ।

15. ਮੇਅਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਢੰਗ ਉਸ ਨਿਯਮ 3 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

“3. ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਲਈ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ- (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ (ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਸਮੇਤ) ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਗਲੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ:-

(ਕ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸਮਾਨ

ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਸਾਰੇ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਵਾਰਡ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਮੇਅਰ ਦਾ ਦਫਤਰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

ਹੋਰ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁੱਲ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਹੋਰ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕੌਂਸਲਰ ਦਾ ਦਫਤਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(ਖ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਸੱਤਾਈ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; (ਸੀ) ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਫਤਰਾਂ ਸਮੇਤ) ਦਾ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੇਗੀ,-

(a) ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ, ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਲਈ ਚਿੱਟੀਆਂ ਦੇ ਡਰਾ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟ ਕਰੇਗੀ, ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿਦ੍ਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ।

(b) ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹਨ, ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(c) ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਚਿੱਟੀਆਂ ਦਾ ਡਰਾ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਲਈ ਹੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹਨ।

(d) ਚਿੱਟੀਆਂ ਦਾ ਡਰਾ ਕੱਢਦੇ ਸਮੇਂ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਚਿੱਟੀਆਂ ਦੇ ਡਰਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

(e) ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਗਲੇ ਮੇਅਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਿਗਮ ਲਈ ਘੁੰਮਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜਕਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਰੇਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਘੁੰਮਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ।

16. ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ

(ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਸਮੇਤ) ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗੀ। ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (a) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਕੁੱਲ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਾਹਿਰ ਹੈ, ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 243T ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਾਰਡ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ 3 ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁੱਲ ਸੀਟਾਂ ਦਾ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਕੌਂਸਲਰ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਇਹ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਕੌਂਸਲਰ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਫ਼ਤਰ ਹੈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੈ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ, ਫਿਰ ਇਸ ਲਈ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਔਰਤਾਂ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ।

17. ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਕਤ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਗਭਗ ਹੋ ਸਕੇ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ 27% ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ 1/3ਰਾ$_{SUPERSCRIPT}$ ਹਿੱਸਾ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ 1/3ਰਾ$_{SUPERSCRIPT}$ ਹਿੱਸਾ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਮੇਤ) ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

18. ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਅ) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਨਿਯਮ(1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ। ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਸਮੇਂ ਤੇ, ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਲਾਟਰੀ ਦੇ ਲਾਟ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਲਈ ਖਿੱਚੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲਾਟਰੀ ਖਿੱਚੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਲਾਟਰੀ ਦੇ ਲਾਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ (ਈ) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਲਈ ਉਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਮਿਆਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਹਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਘੁੰਮਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਾ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

19. ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1A) ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 243T ਅਧੀਨ ਹੈ, ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਆਰਕਸ਼ਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਪਿੱਛੜੇ

ਵਰਗ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਰਕਸ਼ਣ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਨੰਬਰ ਦਾ 27% ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਨੰਬਰ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ 1/3ਰਾ$_{SUPERSCRIPT}$ ਹਿੱਸਾ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ(2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਅ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਟ ਦ੍ਵਾਰਾ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ। ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ(2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ, ਉਪ-ਨਿਯਮ(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ(2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਲਾਟ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਖਿੱਚੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ(2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਦ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲਾਟ ਖਿੱਚੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਲਾਟ ਦੇ ਖਿੱਚਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ(2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਮਿਆਦ ਦੇ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਲਈ ਉਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਾਉਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਮਿਆਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਰਕਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਹਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਘੁੰਮਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਆਰਕਸ਼ਣ ਨਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

20. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ(2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਹਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਘੁੰਮਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਆਰਕਸ਼ਣ ਨਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਿਸੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਆਰਕਸ਼ਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਰਕਸ਼ਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਮ. ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾਟਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

21. ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਲਾਟਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰੀਕਾ ਸਮਤ. ਐਲਿਸ ਸੂਫੀ ਪੋਰੇ, ਖੇਤਰੀ ਉਪ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਨਗਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਵੱਲੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ (5) ਤੋਂ (8) ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੋਵੇਗਾ:-

“5. ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 3 (1) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 3(2) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ (ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ 2006 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

(a) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਉਸੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਸਾਰੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।$_{NONE\ NONE}$

(b) $_{NONE}$ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਦਾ 27% ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।$_{NONE\ NONE}$

(c) $_{NONE}$ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ (ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਮੇਤ) ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।$_{NONE\ NONE}$

6. 13.11.2019 ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ 27 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਲਾਟਾਂ

ਖਿੱਚਦੇ ਸਮੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:- 7. ਨਿਯਮ 3 (2) (ਡੀ) ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ (ਇਹਨਾਂ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਸਮੇਤ) ਨੂੰ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਹੀ ਵਰਗ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਨਿਯਮ 3 (2) (ਈ) ਵਿੱਚ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

7. ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਅਲਾਟ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਯਮ 3 (2) (ਡੀ) ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਪੱਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਸਮੇਤ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ) ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਕਿਸੇ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 3 ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ (2) (e) ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਅਲਾਟ ਕਰਨਾ।

8. ਇਹ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ 27 ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ। ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਮਿਤੀ 13.11.2019 ਦੀ ਲਾਟ ਦੇ ਡਰਾਅ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਦ ਮਿਤੀ 13.11.2019 ਦੀ ਲਾਟ ਦੇ ਡਰਾਅ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਮਿੰਟ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 'ਏ' ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਇੱਥੇ ਅਨੇਕਡ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ 'ਬੀ'। ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ: -

a) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ 1 ਮੇਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 27 ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 9 ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਰਡ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 3 ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ 9 ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 4 ਨਿਗਮਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਉਹ 4 ਨਿਗਮ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ 5 ਨਿਗਮ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਾਟ ਦੀ ਡਰਾਅ ਲਈ ਚੁਣਾਵ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ 163.11.2019 ਨੂੰ ਲਾਟ ਦੀ ਡਰਾਅ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 5 ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 1 ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

b) ਮੇਅਰ ਦੇ ਪਦਾਂ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 27 ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 12 ਨਿਗਮ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਆਰਕਿਤ ਸਨ। ਉਹ 12 ਨਿਗਮ ਅਤੇ 1 ਨਿਗਮ (ਵਸਈ-ਵਿਰਾਰ ਨਿਗਮ) ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਬਾਰੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਆਰਕਿਤ ਸੀ, ਇਸ ਬਾਰੀ ਦੀ ਬਾਰੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 13.11.2019 ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ 14 ਨਿਗਮ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਲਈ ਆਰਕਿਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 4 ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਲਈ ਬਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧੁਲੇ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 14 ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਲਈ ਬਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਬਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਾਰੀ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 14 ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 3 ਨਿਗਮ (ਮੀਰਾ-ਭਾਇੰਦਰ, ਅਹਿਮਦਨਗਰ ਅਤੇ ਪਰਭਣੀ ਨਿਗਮ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਲਈ ਆਰਕਿਤ ਹੋ ਗਏ [sic]।

c) ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਪਿੱਛੜੀ ਵਰਗ ਲਈ ਮੇਅਰ ਦੇ 7 ਪਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਕਿਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 27 ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 26 ਨਿਗਮ ਨਵੇਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪਨਵੇਲ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪਿੱਛੜੀ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰਕਿਤ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 26 ਨਿਗਮ ਪਿੱਛੜੀ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰਕਿਤ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ 13.11.2019 ਦੀ ਬਾਰੀ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ 7 ਨਿਗਮ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੱਛੜੀ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਆਰਕਿਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਅਤੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ

ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੜੀ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਆਰਕਿਤ 7 ਨਿਗਮ, ਜੋ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਪਿਛਲੇ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਸਨ, 13.11.2019 ਦੀ ਬਾਰੀ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਤਜਵੀਜ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਏ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਬਾਰੀ ਵਿੱਚ ਆਰਕਿਤ 4 ਨਿਗਮ ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (1 ਨਿਗਮ) ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ (3 ਨਿਗਮ) ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਬਾਰੀ ਵਿੱਚ ਆਰਕਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਪਿਛਲੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੜੀ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਆਰਕਿਤ 7 ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਧੁਲੇ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਰੀ ਵਿੱਚ 7 ਨਿਗਮ ਪਿੱਛੜੀ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਆਰਕਿਤ ਹਨ।"

22. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ (8) ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, 3 ਮੇਅਰ ਦੇ ਪਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਕਿਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 27 ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, 12 ਨਿਗਮ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਆਰਕਿਤ ਸਨ। ਇਹ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 12 ਨਿਗਮ ਅਤੇ 1 ਨਿਗਮ (ਵਸਾਈ-ਵਿਰਾਰ ਨਿਗਮ) ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਬਾਰੀ ਦੀ ਬਾਰੀ ਵਿੱਚ 13ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਆਰਕਿਤ ਸੀ, ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 14 ਨਿਗਮ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਆਰਕਿਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਬਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੋਰ ਯੋਗ ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਧੁਲੇ ਮਿਉਂਸੀਪਲ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਬਾਰੀ ਵਿੱਚ, 3 ਨਿਗਮ ਅਰਥਾਤ ਮੀਰਾ-ਭਾਇੰਦਰ, ਅਹਿਮਦਨਗਰ ਅਤੇ ਪਰਭਣੀ ਮਿਉਂਸੀਪਲ ਨਿਗਮ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਆਰਕਿਤ ਹੋ ਗਏ।

23. ਜਿਹੜੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੇਅਰ ਦੇ 7 ਅਹੁਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। 27 ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਨਵੇਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪਨਵੇਲ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ 26 ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ 26 ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ 7 ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ 7 ਨਗਰ ਨਿਗਮ, ਜੋ ਤੁਰੰਤ ਪਿਛਲੇ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਲਾਟਾਂ ਦੇ ਡਰਾਅ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਡਰਾਅ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ 4 ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵੀ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤੁਰੰਤ ਪਿਛਲੇ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ 7 ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ 4 ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ 16 ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਦੇ ਪੂਲ ਤੋਂ ਡਰਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

24. ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਕਿਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਉਪ-ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ, ਟਕਰਾਅ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

25. ਫਿਲਿਪਸ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ, ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ2 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:-

"15. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਭੀ ਨਿਯਮ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਾਰ ਤੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਇੰਨਾ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਇੱਕ ਆਰੰਭਿਕ ਨਿਯਮ" (ਦੇਖੋ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਬਨਾਮ ਬਾਸਟੋ [(1957) 1 ਸਾਰੇ ਈਆਰ 497]) ਅਤੇ "ਇੱਕ ਸੈਟਲਡ ਨਿਯਮ" (ਦੇਖੋ ਪੋਨਨਪਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ [ਏਅਰ 1953 ਐਸਸੀ 274 : 1953 ਐਸਸੀਆਰ 667] (1) ਵਜੋਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਹੈ। ਇਸ ਅਚਲ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਇਕੋ ਜਾਣਿਆ ਅਪਵਾਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਫ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਲਾਰਡ ਕੋਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ: "ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਉਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ" (ਪੰਜਾਬ ਬੇਵਰੇਜਿਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦ [(1978) 2 ਐਸਸੀਸੀ 144 : 1978 ਐਸਸੀਸੀ (ਐਲ&ਐਸ) 165 : (1978) 3 ਐਸਸੀਆਰ 370]) ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਉਦ੍ਧ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।"

26. ਬਲਾਸਿਨੋਰ ਨਾਗਰਿਕ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂਭਾਈ ਸ਼ੰਕਰਲਾਲ ਪਾਂਡਯਾ ਅਤੇ ਹੋਰ3SUPERSCRIPT, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

"4. .....ਇਹ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਾਰੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਣ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਉਸੇ ਧਾਰਾ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ....."

27. ਫਿਰ ਮੋਹਨ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘਾਨੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ4SUPERSCRIPT, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

"67. ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਟੈਚਿਊਟਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਾਠਪੁਸਤਕਾਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕੀ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕਾਲ ਕੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਟੈਚਿਊਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਸੁਵਿਧਾ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਧਾਰਣ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਧ ਹਾਂ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਪੂਰੇ ਸਟੈਚਿਊਟ ਜਾਂ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਸ਼ਾ ਮੈਟਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਟੈਚਿਊਟਸ/ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਵਲੀਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦਾ ਸੁਸੰਗਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ, ਕਿਸੇ ਸਟੈਚਿਊਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਉਸ ਸਟੈਚਿਊਟ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਮੰਤਵ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਸਟੈਚਿਊਟ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਮੰਨਦੀ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ।"

28. ਸੁਲਤਾਨਾ ਬੇਗਮ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੈਨ5SUPERSCRIPT, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

"15. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿਧਾਂਤ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣਯੋਗ ਹਨ:

(1) ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੇਲ ਕਰ ਸਕੇ।

(2) ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ, ਆਪਣੇ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਲ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ।

(3) ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ "ਮੇਲਜੋਲ ਦੇ ਨਿਯਮ" ਦੀ ਸਾਰ ਹੈ।

(4) ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ "ਮ੍ਰਿਤਕ ਅੱਖਰ" ਜਾਂ "ਬੇਕਾਰ ਲੱਕੜ" ਵਜੋਂ ਘਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੇਲਜੋਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(5) ਮੇਲ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਨਾਸ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਨਿਰਰਥਕ ਬਣਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

29. ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ6$_{SUPERSCRIPT}$, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

"7. ...ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਕ ਸਾਂਝ ਨਿਰਮਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਜੋ ਇਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤੀ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਉਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸਾਂਝ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ "ਮ੍ਰਿਤ ਅੱਖਰ" ਵਿੱਚ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸਾਂਝ ਨਿਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਭਾਗ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਮਾਣ ਟਾਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ...."

30. ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਬਲਕ ਕੈਰੀਅਰਜ਼ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:-

"16. ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਹੋਵੇ। (ਦੇਖੋ ਸੈਲਮਨ ਬਨਾਮ ਡੰਕਮਬ [(1886) 11 AC 627 : 55 LJPC 69 : 55 LT 446 (PC)] AC ਪੰਨਾ 634, ਕਰਟਿਸ ਬਨਾਮ ਸਟੇਵਿਨ [(1889) 22 QBD 513 : 58 LJQB 174 : 60 LT 772 (CA)] ਐਸ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕੇਸ [AIR 1959 SC 352 : (1959) 35 ITR 408] ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।)

17. ਜੇਕਰ ਦੋ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਚੋਣ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਕੀਰਣ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਰਥਕ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਬਜਾਏ ਉਸ ਬੋਲਡ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕੇਵਲ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਬਣਾਏਗੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਤੀਜਾ ਬਾਰੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ। (ਦੇਖੋ ਨੋਕਸ ਬਨਾਮ ਡੌਨਕਾਸਟਰ ਅਮਲਗਮੇਟਡ ਕੋਲੀਅਰੀਜ਼ [(1940) 3 All ER 549 : 1940 AC 1014 : 109 LJKB 865 : 163 LT 343 (HL)] ਪਾਈ ਬਨਾਮ ਲੈਂਡਜ਼ ਮਿਨਿਸਟਰ ਫ਼ਾਰ ਐਨਐਸਡਬਲਿਊ [(1954) 3 All ER 514 : (1954) 1 WLR 1410 (PC)] ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।) ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੋਹਨ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘਾਨੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ [1992 ਸੁਪਲੀ (1) SCC 594 : 1992 SC (L&S) 455 : (1992) 19 ATC 881 : AIR 1992 SC 1] ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ।

18. ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਉਸੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪੂਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਸੰਗਤ ਬਣਾਉ ਹੋ ਸਕੇ।

19. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕੇਵਲ ਉਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੂਰੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਵੀ; ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸੈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਮਝਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਆਰ.ਐਸ. ਰਘੁਨਾਥ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ [(1992) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 335 : 1992 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 286 : (1992) 19 ਏ.ਟੀ.ਸੀ. 507 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1992 ਐਸ.ਸੀ. 81].) ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਮਾਣ ਇਸ ਗੁਣ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਜਾਂ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਉਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਦੋ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਟੱਕਰ ਤੋਂ

ਬਚਾਵੇ। (ਦੇਖੋ ਸੁਲਤਾਨਾ ਬੇਗਮ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੈਨ [(1997) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 373 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1997 ਐਸ.ਸੀ. 1006].)

20. ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜੋ ਵਿਰੋਧੀ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਮੇਲ ਖਾਣ। ਇਹ ਮਾਨ ਲੈਣਾ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਇੱਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਜੋ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ, ਹਲਕੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

21. ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਲ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਜੋ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ "ਬੇਕਾਰ ਲੱਕੜ" ਜਾਂ "ਮੁਰਦਾ ਅੱਖਰ" ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਮੇਲ ਵਾਲਾ ਨਿਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਲ ਕਰਨਾ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਾਸ਼ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

31. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਕੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਉਸੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪੂਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਸੰਗਤ ਬਣਾਉ ਹੋ ਸਕੇ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਟੱਕਰ ਤੋਂ ਬਚਾਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜੋ ਵਿਰੋਧੀ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਏ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਮੇਲ ਖਾਣ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ "ਬੇਕਾਰ ਲੱਕੜ" ਜਾਂ ਇੱਕ "ਮੁਰਦਾ ਅੱਖਰ" ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਧੀਨ ਮਨਸ਼ਾ ਹੈ।

32. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਗਵਾਈ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਮਝਣੇ ਪੈਣਗੇ ਜੋ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਆਏ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 243T ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਡੇਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੁਮਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਥੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਘੁੰਮਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1A) ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 3 ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਯੋਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਘੁੰਮਾਉ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਦੁਹਰਾਵ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਦਿਆਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਥੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਕੁੱਲ ਸੀਟਾਂ 3 ਹਨ ਜਦਕਿ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ, ਉਹ 7 ਹਨ। ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਸਮੇਤ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਅ) ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਟਰੀ ਦੇ ਡਰਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲਾਟਰੀ ਖਿੱਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਲਾਟਰੀ ਦੇ ਡਰਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਮਿਆਦੀ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਮਿਆਦੀ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਹਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਘੁੰਮਾਉ ਦੁਆਰਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

33. ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ (ਈ) ਦੀ ਇਕਾਂਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਹਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਘੁੰਮਾਉ ਦੁਆਰਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 243T ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1A) ਨਾਲ ਮਿ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੱਛੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਲਈ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਟ ਦੇ ਡਰਾਅ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਮੇਅਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ। ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਟ ਕੱਢਣ ਵੇਲੇ, ਮੇਅਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਡਰਾਅ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਉਹਨਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ। ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ, ਮੇਅਰ ਦਾ ਦਫਤਰ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ।ਮੇਅਰ ਦਾ ਦਫਤਰ ਸਿਰਫ 9 ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸਾਰੇ ਨਿਗਮ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਟਾਂ 3 ਹਨ ਜਦਕਿ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ, ਉਹ 7 ਹਨ ਯਾਨੀ ਦੁੱਗਣੀ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਇਹ ਕਾਫੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਮੇਅਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਮਿਆਦਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਦਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਨਿਰਮਾਣ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਟਰੀ ਦੇ ਡਰਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਕਿਹੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਮਤ. ਐਲਿਸ ਸੂਫੀ ਪੋਰੇ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਲਾਟਰੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ 12 ਨਿਗਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, 14 ਨਿਗਮ ਉਪਲਬਧ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਧੁਲੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਕਤ ਨਿਗਮ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਲਾਟਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਟਰੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, 27 ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਨਵੇਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪਨਵੇਲ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ 26 ਨਿਗਮ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਨੇ ਉਹ 7 ਨਿਗਮ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਜੋ ਤੁਰੰਤ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ 4 ਨਿਗਮ ਵੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਟਰੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੰਯੋਗਵਸ਼, ਲਾਟਰੀ ਵਿੱਚ, ਧੁਲੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਉਹ 7 ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਜੋ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

34. ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣੀ ਤੈਅ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਵਿੱਚ। ਜੇਕਰ ਵਿਆਖਿਆ ਜੋ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਦ ਤੱਕ ਮੇਅਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਸਾਰੇ ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਵਲ 9 ਨਿਗਮਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਸਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਅਨੁਚਛੇਦ 243T ਅਤੇ ਕਹੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1A) ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਾਈ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

35. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਨਿਯਮ ਵੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਸਟੇਟ ਆਫ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਕੇ. ਕੰਦਸਵਾਮੀ ਅਤੇ

ਹੋਰ:

"26. ....ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਰਮਾਣ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਉਹ ਜੋ ਇਸਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਬਾਂਝ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ...."

36. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਬਲਕ ਕੈਰੀਅਰਜ਼(ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:

"15. ਇੱਕ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਮੁੱਖ ਚੂਕ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਸ਼ਾ ਉਸ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਨਾ ਬਣਾਏ। (ਦੇਖੋ ਵਿਟਨੀ ਬਨਾਮ ਆਈ.ਆਰ.ਸੀ. [1926 AC 37 : 10 ਟੈਕਸ ਕੈਸ 88 : 95 LJKB 165 : 134 LT 98 (HL)], AC ਪੰਨਾ 52 ਨੂੰ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ. ਬਨਾਮ ਐਸ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ [AIR 1959 SC 352 : (1959) 35 ITR 408] ਅਤੇ ਗੁਰਸਾਹਾਈ ਸੈਗਲ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ. [AIR 1963 SC 1062 : (1963) 48 ITR 1]) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।"

37. ਬਲਰਾਮ ਕੁਮਾਵਤ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:-

"25. ਇੱਕ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਤ ਰੇਸ ਮਾਗਿਸ ਵਾਲੇਅਤ ਕੁਆਮ ਪੇਰੇਅਤ ਇੱਕ ਜਾਣੀ ਪਛਾਣੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ।" ਟਿਨਸੁਖੀਆ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਪਲਾਈ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਅਸਾਮ [(1989) 3 SCC 709 : AIR 1990 SC 123] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ: (SCC ਪੰਨਾ 754, ਪੈਰਾ 118-120)

"118. ਬਨਾਮ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਿਰਰਥਕ ਬਣਾਉਣ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਗਰ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨਯੋਗ ਬਣੇ, ਉਸ ਸਿਦਾਂਤ 'ut res magis valeat quam pereat' ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ। ਇਹ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੰਭਵ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਮਤਲਬ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਲਈ ਖਾਲੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਨੁਚਿੱਤਤਾ ਜਾਂ ਅਤਾਰਕਿਕਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨਿਰਮਾਣ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਉਹ ਅਰਥ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੈਨਚੈਸਟਰ ਸ਼ਿਪ ਕੈਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਮੈਨਚੈਸਟਰ ਰੇਸਕੋਰਸ ਕੰਪਨੀ [(1900) 2 Ch 352 : 69 LJCh 850 : 83 LT 274 (CA)] ਵਿੱਚ ਫਾਰਵੈਲ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ: (ਪੰਨਾ. 360-61)

'ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਮਤਲਬ ਨਾ ਹੋਣ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਅਰਥ ਲੱਭਣ ਲਈ ਬੱਧ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਲਈ ਖਾਲੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ।'

119. ਫਾਕਸੇਟ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਬਕਿੰਘਮ ਕਾਉਂਟੀ ਕੌਂਸਲ [(1960) 3 All ER 503 : (1960) 3 WLR 831 (HL)] ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਡੈਨਿੰਗ ਨੇ ਫਾਰਵੈਲ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਕਥਨੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ: (All ER ਪੰਨਾ. 516)

'ਪਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੁਝ ਅਰਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਧੁੰਦਲਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕਈ ਅਰਥ ਹੋਣ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਅਰਥ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਬਜਾਏ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ।'

120. ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਬਣਾਏ,

ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਰਗਰ ਹੋਣ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਸੰਭਵਤਾ ਤੋਂ ਛੋਟ ਕੁਝ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਕਾਰਜ਼ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਟਨੀ ਬਨਾਮ ਆਈ.ਆਰ.ਸੀ. [1926 AC 37 : 95 LJKB 165 : 134 LT 98 (HL)] ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਡਨੀਡਿਨ ਨੇ ਕਿਹਾ: (AC ਪੰਨਾ. 52)

'ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਰਗਰ ਹੋਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਛੱਡ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਸ਼ਾ ਉਸ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਨਾ ਬਣਾ ਦੇ।"

26. ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਸ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਗੀਆਂ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਗੀਆਂ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਹੋਵੇ। [ਦੇਖੋ ਸੈਲਮਨ ਬਨਾਮ ਡੰਕਮਬ [(1886) 11 AC 627 : 55 LJPC 69 : 55 LT 446 (PC)] (AC ਪੰਨਾ. 634)।] ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਿਰਰਥਕਤਾ ਤੱਕ ਘਟਾਉਣਾ ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਪੀਕਰਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਇੱਕ ਬਹਾਦਰ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਗੀਆਂ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਕਾਰਗਰ ਨਤੀਜਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ……"

38. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਜੋ ਵਿਆਖਿਆ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਥੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਇਰਾਦਾ ਆਰਕਸ਼ਣ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਖਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰਕਸ਼ਣ ਦੁਹਰਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਨ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ, ਸਾਰੇ ਯੋਗ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਣ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਸਨ ਜਦ ਤੱਕ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਕਸ਼ਣ ਮੁਹੱਈਆ ਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 3 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣੇ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਜੇ ਚੱਕਰ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਰਕਸ਼ਣ ਮੁਹੱਈਆ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅੱਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਅਤਿਰਿਕਤ ਆਰਕਸ਼ਣ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ, ਲਿਖਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਲਈ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਧੁਲੇ ਮਿਉਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਲਾਟਾਂ ਦੇ ਡਰਾ ਲਈ ਯੋਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਪੂਲ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡਰਾ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਧੁਲੇ ਮਿਉਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਲਾਟਾਂ ਦੇ ਡਰਾ ਦੇ ਪੂਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਰੰਤ ਪਿਛਲੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੇਅਰ ਦਾ ਦਫਤਰ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

39. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਐਮ. ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ):-

"27.1. ਇਹ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਿ ਘੁੰਮਾਉ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਉਨਿਸਿਪੈਲਿਟੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੁਬਾਰਾ ਦੋਹਰਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਘੁੰਮਾਉ ਦੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਜ਼ਰਵਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮਿਉਨਿਸਿਪੈਲਿਟੀ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਇੱਕ ਚੱਕਰ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਚੱਕਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਘੁੰਮਾਉ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ।"

40. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਮੱਖ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਆਏ

ਨਿਯਮ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਮਿਆਦ-ਦਰ-ਮਿਆਦ ਘੁੰਮਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਯਮ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਚੱਕਰ ਉਸ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕੌਂਸਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਘੁੰਮਾਉ ਦੂਜੀਆਂ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕੌਂਸਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਖਾਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਘਟਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਵੇਗਾ। ਯੋਜਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਮਿਉਂਨਿਸਿਪਲ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਹ ਆਖਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੇਵਲ ਇਸ ਚੱਕਰ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਉਸ ਖਾਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਵਾਪਸ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਇਸ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਮੱਖ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਆਏ ਨਿਯਮ, ਬੰਬਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਮੱਖ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਆਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਸਨ।

41. ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਬੰਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰੇਰਣਾਤਮਕ ਮੂਲਿਆ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰੀਜਨਲ ਮੈਨੇਜਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਦੁਬੇ":-

"7. .....ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਟਕਰਾਅ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਮਿਟ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੀ ਸਹੀ ਸਮਝ ਨਾਲ ਰੇਸ਼ੋ ਦੀਸੀਦੈਂਡੀ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਰੇਸ਼ੋ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਨਤੀਜੇ ਜੋ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਮਾਨ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਜਾਂ ਵੱਖਰਾ ਤੱਥ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਫਰਕ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਹਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ....

42. ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹਾਂ ਕਿ ਬੰਬਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 7 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate